

Sygnatura akt IV Ua 17/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie :

Przewodniczący: SSO Małgorzata Paździerska

Sędziowie: SO Regina Duda – Marciszewska /spr/

SO Katarzyna Augustyniak

Protokolant: sekr. sądowy Karolina Płaczkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2013 r. we Włocławku

na rozprawie sprawy z wniosku Z. M.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa we W.

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej

na skutek apelacji wnioskodawczynie Z. M.

od wyroku Sądu Rejonowego we Włocławku - IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 kwietnia 2013r. sygn. akt IV U 183/12

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienia zaskarżoną decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 18 maja 2012 roku znak GO- (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczynie Z. M. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej w kwocie 8 250 zł (osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 maja 2012 roku do dnia zapłaty;

2. Oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. Zasądza od Prezesa Kasy Społecznego Ubezpieczenia Rolniczego na rzecz wnioskodawczynie Z. M. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania za drugą instancję.

Sygn. akt IV Ua 17/13

UZASADNIENIE

Dwoma decyzjami z dnia 18 maja 2012 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił wnioskodawczynie Z. M. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej. Podstawę powołanego rozstrzygnięcia stanowiło ustalenie choroby zawodowej wnioskodawczynie stwierdzonej orzeczeniem Państwowego Inspektora Sanitarnego oraz wnioski o podleganiu przez wnioskodawczynię ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego z mocy ustawy do dnia 30 września 1993 roku oraz na wniosek do dnia 3 listopada 1994 roku. Organ rentowy wskazywał jednocześnie, że od dnia 1 sierpnia 1993 roku wnioskodawczynie nabyła na stałe prawo do renty rolniczej.

Powołując się na unormowanie art. 10 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników organ rentowy przekonywał, że prawo do wnioskowanego świadczenia przysługuje wyłącznie osobie podlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników, które to ubezpieczenie w sytuacji wnioskodawczynie ustało we wskazanej dacie.

Powyższe rozstrzygnięcia zakwestionowała wnioskodawczynie odwołaniami wnosząc o ich zmianę poprzez przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej. Wnioskodawczynie przekonywała, że Państwowy Inspektor Sanitarny dwoma decyzjami stwierdził u niej chorobę zawodową w postaci bąblowicy i toksokarozy, które powstały w okresie jej pracy w gospodarstwie rolnym do 1993 roku. Odnosząc się do argumentacji prezentowanej przez organ rentowy wnioskodawczynie dowodziła, że pobierając rentę rolniczą, a następnie emeryturę rolniczą nie utraciła statusu osoby ubezpieczonej, a jedynie nie była zobligowana do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Nabywając prawo do renty wnioskodawczynie, jak przekonywała miała objawy później stwierdzonej choroby zawodowej. Późniejsze ich właściwe rozpoznanie spowodowane było jedynie długim rozwojem chorób pasożytniczych, które początkowo są trudne do zdiagnozowania.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie podtrzymując argumentację stanowiącą podstawę wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2013 roku w sprawie o sygn. akt IV U 183/12 zmienił zaskarżoną decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 18 maja 2012 roku znak GO- (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawczynie Z. M. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej w kwocie 7.050,00 złotych (pkt I sentencji); zasądził od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz wnioskodawczynie Z. M. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II sentencji).

W pisemnych motywach orzeczenia Sąd Rejonowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wskazał na następujące ustalenia faktyczne:

Z. M. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego z mocy ustawy do dnia 30 września 1993 roku oraz na wniosek do dnia 3 listopada 1994 roku.

Wnioskodawczynie w okresie od 1952 roku do 1957 roku pracowała w gospodarstwie rolnym swoich rodziców, a od 1957 wraz z mężem we własnym gospodarstwie położonym w miejscowości O. o łącznej powierzchni 9,86 ha.

Przed rokiem 1994 wnioskodawczynie leczyła się ambulatoryjnie w poradni podstawowej opieki zdrowotnej w O. oraz poradni reumatologicznej w R.. Przyczyną leczenia były dolegliwości bólowe kręgosłupa oraz głowy. Od 1992 roku lekarz reumatolog rozpoznawał u wnioskodawczynie uogólnione zapalenie kości i stawów o nieznannej etiologii. W dniu 5 lipca 1999 roku w dokumentacji medycznej dokonano zapisu o drobnym wylewie do oka prawego.

W roku 2006 na podstawie wyników badań immunoserologicznych, badań obrazowych rozpoznano w Klinice (...)w P.przewlekłe choroby pasożytnicze w postaci bąblowicy wątroby i toksokarozy.

W dniu 10 sierpnia 1993 roku wnioskodawczynie złożyła wniosek o rentę rolniczą. W toku postępowania administracyjnego wnioskodawczynie została poddana badaniu przez Komisję Lekarską do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia, która orzekła o długotrwałej niezdolności wnioskodawczynie do pracy w gospodarstwie rolnym. W drodze wywiadu lekarskiego uzyskano od wnioskodawczynie informacje o bólach kręgosłupa, serca, duszności i łatwego męczenia się. W zapisach zaświadczenia o stanie zdrowia będącego załącznikiem do orzeczenia zawarte były informacje, iż od około 15 lat wnioskodawczynie odczuwa dolegliwości bólowe kręgosłupa, a od 10 lat bóle barków, stawów kolanowych i skokowych. Opisywane schorzenia stanowiły podstawę leczenia Z. M. w Poradni Reumatologicznej. Wszystkie wymienione schorzenia zostały ocenione jako postępujące i czyniące wnioskodawczynię

długotrwale niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, a tym samym podstawę do przyznania prawa do renty rolniczej od dnia 1 sierpnia 1993 roku.

W dniu 19 kwietnia 2012 roku Państwowy Inspektor Sanitarny wydał dwie decyzje dotyczące stwierdzenia u wnioskodawczynie choroby zawodowej, z których jedna dotyczyła rozpoznania bąblowicy, a kolejna toksokarozy. Podstawę wydanych decyzji stanowiły orzeczenia lekarskie o rozpoznaniu u wnioskodawczynie obydwu chorób zawodowych. Jako rodzaj narażenia zawodowego stanowiącego przyczynę choroby zawodowej wskazano pracę w gospodarstwie rolnym i bezpośredni kontakt z ziemią, zaś jako okres narażenia lata 1957-1993.

Dalej w pisemnych motywach orzeczenia Sąd Rejonowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż podstawę prezentowanego stanu faktycznego stanowiły w pierwszej kolejności dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego. Wydane w postępowaniu administracyjnym rozstrzygnięcia Państwowego Inspektora Sanitarnego potwierdzają dokonane u wnioskodawczynie rozpoznanie dwóch chorób kwalifikowanych jako zawodowe.

Pomocna w ustaleniach dotyczących daty ich powstania była zgromadzona w aktach dokumentacja medyczna, jak i stwierdzająca przebieg postępowań administracyjnych w sprawie o rentę rolniczą. Strony nie kwestionowały jej treści, a stanowiła ona istotną podstawę opinii biegłego lekarza sądowego.

Ustaień dotyczących daty powstania choroby zawodowej dokonał sąd w oparciu o treść opinii biegłego lekarza sądowego specjalisty chorób zakaźnych. Przechodząc do oceny sporządzonej w sprawie opinii wskazać należy, iż dowód z opinii biegłego jest specyficznym środkiem dowodowym, którego ocena przebiega według odmiennych, właściwych tylko dla tych opinii biegłych kryteriów. Przeprowadzana ocena dokonywana jest z punktu widzenia fachowości osób, które ją sporządziły, dokładności przeprowadzonych badań oraz trafności uzasadnienia w powiązaniu z wynikami badań (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002r., V CKN 1354/00, LEX nr 77046; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07 listopada 2000r., ICKN 1170/98, OSNC 2001/4/ 64).

Oceniając powyższą opinię pod względem dowodowym podkreślono, iż sąd nie dopatrył się w ocenie biegłego jakichkolwiek cech subiektywizmu, czy też prób dokonywania ocen, które przynależą do wyłącznych kompetencji sądu. Przedmiotowa opinia sporządzona została w sposób wnikliwy i rzetelny, zgodny z wiedzą i doświadczeniem jej autora-biegłego lekarza specjalisty. Wskazano, iż charakteryzuje się ona jasnością, a stanowisko w niej zawarte jest stanowcze, kategoryczne i wyczerpujące. Opinia uwzględnia ponadto wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności oraz dokumentację medyczną. Zdaniem sądu nie ma najmniejszych podstaw do podważenia stanowiska biegłego jako osoby posiadającej wiadomości specjalne, których pozbawiona jest nie tylko strona, ale także i organ orzekający.

W pisemnych motywach orzeczenia Sąd Rejonowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w oparciu o ustalony w postępowaniu stan faktyczny, wskazał na następujące rozważania:

Definicja rolniczej choroby zawodowej sformułowana została w artykule 12 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. nr 50, poz. 291 z późn. zm.). Uważa się za nią chorobę, która powstała w związku z pracą w gospodarstwie rolnym, jeżeli choroba ta objęta jest wykazem chorób zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu Pracy. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych narażeniem zawodowym.

Okoliczność powyższą w przedmiotowym procesie uznać należy za bezsporną wobec stosownych orzeczeń Państwowego Inspektora Sanitarnego. Zasadniczy przedmiot sporu dotyczył natomiast daty ich powstania, której nie wskazywały powoływane decyzje administracyjne. Doniosłość powyższego faktu wynika również z treści przepisu art. 10 ust. 1 pkt. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, które to prawo do jednorazowego odszkodowania przyznaje ubezpieczonemu, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej. Treść prezentowanego rozumowania nakazywała więc ustalenie czy toksokaroza oraz bąblowica

powstały jeszcze w trakcie podlegania przez wnioskodawczynię ubezpieczeniu chorobowemu, wypadkowemu i macierzyńskiemu tj, do dnia 3 listopada 1994 roku.

Na tak sformułowaną kwestię udzielić należy odpowiedzi twierdzącej. Dowodzi jej przede wszystkim dokumentacja medyczna z Poradni Reumatologicznej Szpitala w R.. Od 1992 roku lekarz reumatolog rozpoznawał bowiem u wnioskodawczyni uogólnione zapalenie kości i stawów o nieznannej etiologii. Nie sposób również pominąć, że od dnia 1 sierpnia 1993 roku wnioskodawczyni nabyła prawo do renty rolniczej co stanowiło konsekwencję uznania jej za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Jednym ze schorzeń stanowiących podstawę takiego wniosku były te natury reumatologicznej. Warto wskazać, że renta rolnicza przyznana została wnioskodawczyni jeszcze w czasie podlegania

ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Prezentowana argumentacja poparta niekwestionowaną opinią biegłego i charakterystyką rozpoznanego schorzenia dowodzi powstania chorób zakaźnych jeszcze w trakcie podlegania przez wnioskodawczynię ubezpieczeniu chorobowemu, wypadkowemu i macierzyńskiemu. Przy formułowaniu tej treści wniosku uwzględnić należy przebieg kliniczny obydwu chorób. Toksokaroza wywoływana jest przez larwy psich lub kocich glist, które drogą pokarmową dostają się do organizmu człowieka. Choroba przebiega najczęściej skrycie, atakując wiele narządów. Rozpoznawane i leczone od 1992 roku zapalenie stawów biegły zakwalifikował jako przebieg toksokarozy.

Z kolei bąblowica wywoływana jest przez postać larwalną tasiemca. Sama choroba przebiega skrycie, a jej manifestacja polega na nagłym wystąpieniu późnych powikłań torbieli wątroby. U wnioskodawczyni torbiel przez okres 4 lat uległa powiększeniu o 20 mm, przez co pasożyt zagroził całemu narządowi.

Rozpoznane choroby zawodowe wymienione zostały w pkt. 6 wykazu chorób zawodowych zamieszczonym w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 roku w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. z dnia 2 lipca 2009 roku — choroby zakaźne lub pasożytnicze oraz ich następstwa). Przyznać jednocześnie należy, że dokonana kwalifikacja aktualna jest również na gruncie unormowań obowiązujących w dacie podlegania przez wnioskodawczynię ubezpieczeniu społecznemu rolników. W punkcie 11 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1983 roku w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. z dnia 6 grudnia 1983 roku) jako chorobę zawodową wymieniono choroby zakaźne oraz inwazyjne.

Stosownie do treści art. 13 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jednorazowe odszkodowanie ustala się dla ubezpieczonego w wysokości proporcjonalnej do określonego procentowo stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Za stały uszczerbek na zdrowiu uznaje się przy tym takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy (ust. 2). Z kolei za długotrwały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie (ust. 3 ustawy).

Wysokość uszczerbku ustalona została na podstawie pkt. 199 załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu. Powołane unormowanie znajduje zastosowanie do chorób zakaźnych i pasożytniczych.

Ustawodawca ustalił jednocześnie stawkę uszczerbku wynoszącą od 0 do 100%. Biegły w niekwestionowanej przez strony opinii ustalił wartość uszczerbku na 15%. Wskazać trzeba, że jest to wartość uszczerbku uwzględniająca stan zdrowia wnioskodawczyni będący następstwem dwóch rozpoznanych chorób. Ustawodawca nie przyjął rozwiązania nakazującego sumowanie wartości uszczerbku w zależności od liczby rozpoznanych chorób (de facto byłoby to raczej niemożliwe, co potwierdza treść opinii biegłego), a jedynie wskazał na konieczność ustalenia wartości uszczerbku wynikającego z rozpoznania chorób zakaźnych i pasożytniczych.

Przyznano w tym miejscu, że analogiczne wnioski wynikałyby z zastosowania unormowań obowiązujących w momencie podlegania przez

wnioskodawczynię ubezpieczeniu społecznemu rolników, w trakcie którego powstała choroba zawodowa. Tryb orzekania o wysokości uszczerbku normowany był bowiem rozporządzeniem ministra Pracy, Płacy i Spraw Socjalnych oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 października 1975 roku w sprawie zasad i trybu orzekania o uszczerbku na zdrowiu oraz wypłacania świadczeń z tytułu wypadków przy pracy, w drodze do pracy i z pracy oraz z tytułu chorób zawodowych (Dz. U. z dnia 10 listopada 1975 r.). Powołane unormowanie w punkcie 196 załącznika przewidywało stawki uszczerbku również od 0 do 100%.

Przechodząc do kwestii wysokości przyznanego wnioskodawczyni jednorazowego odszkodowania wskazano, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin.(art. 52 ust. 1 pkt. 2 ustawy). Uzasadnia to zdaniem sądu zastosowanie art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Zgodnie z jego treścią do ustalenia wysokości jednorazowego odszkodowania, przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie obowiązujące w dniu wydania decyzji. Aczkolwiek podstawą ustalenia wartości jednorazowego odszkodowania dla rolników nie jest przeciętne wynagrodzenie tylko stawki ryczałtowo ustalone odrębnymi przepisami, brak jest podstaw do odejścia od reguły ustalania wartości odszkodowania według zasad obowiązujących w dniu wydawania decyzji. Odmienne podejście prowadziłyby do nieuzasadnionego rozróżnienia sytuacji ubezpieczonych pracowników i rolników, kiedy ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów ustawy wypadkowej w kwestiach w niej nieuregulowanych.

Z prezentowanych względów przy ustalaniu wysokości jednorazowego odszkodowania sąd miał na uwadze przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2007 roku w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej i zasiłku chorobowego (Dz. U. 2007 rok, nr. 98 poz. 652) przewidującego kwotę 470 złotych za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Dopiero w dniu 27 lipca

2012 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z

5 lipca 2012 roku zmieniające rozporządzenie MRiRW z 16 maja 2007 r. w

sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu

wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego. Od wskazanej daty jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, spowodowanego wypadkiem przy pracy rolniczej lub rolniczą chorobą zawodową, zostało podwyższone do kwoty 650 złotych za każdy procent tego uszczerbku.

Orzeczona 15% wartość uszczerbku na zdrowiu Z. M. uzasadnia więc przyznanie ubezpieczonej jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej w łącznej kwocie 7.050,00 złotych.

Prezentowany tok rozumowania stanowił podstawę zmiany zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. kreującego zasadę rozkładu kosztów stosownie do wyników postępowania. Podstawę do określenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego stanowił zapis 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 rok, Nr 163, poz. 1349). Przy określaniu kosztów sąd miał na uwadze, że w niniejszym procesie rozpoznawane były w istocie dwie odrębne sprawy wynikające z dwóch zaskarżonych decyzji nawet wydanych w tej samej dacie i opatrzonej tożsamą sygnaturą. Z tego też względu uzasadnione było określenie wartości kosztów odrębnie dla każdej ze spraw. Stawka kosztów zastępstwa określona przez ustawodawcę wynosi 60 złotych. Mając jednak na względzie jej nieadekwatność do realnego nakładu pracy pełnomocników, sąd stosując dyspozycję 2 ust. 2 rozporządzenia przyznał wnioskodawczyni koszty zastępstwa w kwocie 90 złotych za każdą sprawą co łącznie daje kwotę 180 złotych kosztów zastępstwa procesowego. Przyznać równocześnie należy, że

zakres prowadzonego postępowania dowodowego nie był duży i ograniczało się ono wyłącznie do zgromadzenia dokumentacji medycznej i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, niekwestionowanego przez strony.

Od orzeczenia Sądu pierwszej instancji w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt I sentencji apelację wywiodła wnioskodawczyni, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie I poprzez przyznanie wnioskodawczyni Z. M. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej w kwocie 9.750 złotych. Z ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia wszystkich zarzutów apelacji, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie I poprzez przyznanie wnioskodawczyni Z. M. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej w kwocie 8.250 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 maja 2012 roku do dnia zapłaty. Ponadto wniosła o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem zwiększonego nakładu pracy związanego ze sporządzeniem apelacji i udziału w postępowaniu w II instancji oraz zwrotu opłaty od apelacji w kwocie 30 zł. Apelująca podniosła zarzut naruszenia przepisów art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2007 r. w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. z dnia 4 czerwca 2007 r. nr 98 poz. 652 ze zm.), poprzez zastosowanie do wyliczenia wysokości odszkodowania z tytułu choroby zawodowej przelicznika w kwocie 470 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu obowiązującego do dnia 8 września 2011r. zamiast obowiązującego w dacie orzekania co do istoty w wyroku w kwocie 650 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu, dodatkowo bez uwzględnienia zmiany dokonanej rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2011 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. z dnia 25 sierpnia 2011 r. nr 175 poz. 1043), gdzie podwyższono w/w przelicznik z kwoty 470 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu do kwoty 550 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, iż Sąd Rejonowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zasądzając dla wnioskodawczyni kwotę 7050 złotych przy zastosowaniu przelicznika za każdy procent uszczerbku na zdrowiu w kwocie 470 złotych jako obowiązujący w dacie wydania decyzji. W dacie wydania decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, od której odwołała się wnioskodawczyni obowiązywał przelicznik w kwocie 550 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu, co powoduje iż kwota zasądzonego odszkodowania powinna wynosi 8250 złotych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2011 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. z dnia 25 sierpnia 2011 r. nr 175 poz. 1043). Jeżeli Sąd przyjął przelicznik z daty wydania zaskarżonej decyzji, to kwota ta powinna być zasądzona wraz z odsetkami ustawowymi od daty wydania zaskarżonej decyzji do dnia zapłaty, co rekompensowało by wnioskodawczyni okres oczekiwania na wypłatę odszkodowania.

Skoro jednak wnioskodawczyni odwołała się od negatywnej decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, to Sąd orzekając co do istoty sprawy powinien zastosować przelicznik obowiązujący w dacie orzekania tj. 650 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu, zgodnie z 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2007 r. w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. z dnia 4 czerwca 2007 r. nr 98 poz. 652 ze zm.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy po gruntownej analizie zebranych dowodów, jak również czynności podjętych przez Sąd pierwszej instancji oraz zarzutu sformułowanego w apelacji wnioskodawczyni doszedł do wniosku, że zaskarżone orzeczenie Sądu Rejonowego choć prawidłowe co do zasady, tj. odnośnie uwzględnienia roszczenia wnioskodawczyni o jednorazowe odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej, nie jest prawidłowe w zakresie zasądzonej kwoty

odszkodowania i wymaga w tej tylko części modyfikacji na drodze kontroli drugoinstancyjnej. W konsekwencji uznał, iż przedmiotowa apelacja zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Na wstępie należy podnieść, że ustalenia stanu faktycznego dokonane przez Sąd I instancji są ustaleniami prawidłowymi, które Sąd II instancji czyni własnymi. W ocenie Sądu Okręgowego w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego zgromadzono bowiem pełny materiał dowodowy, który pozwolił na merytoryczne rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy. Należy dodać, że Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny rozważył wszystkie dowody przeprowadzone i ujawnione w toku rozprawy i to na ich podstawie poczynił, jak już wspomniano, nie budzące pod kątem rzetelności żadnych wątpliwości ustalenia faktyczne. Nadto ocena materiału dowodowego została dokonana przez Sąd pierwszej instancji w sposób bezstronny, zgodnie z zasadami wiedzy i logicznego rozumowania oraz doświadczeniem życiowym. Powyższa konstatacja jest wynikiem wnikliwej analizy pisemnych motywów zaskarżonego apelacją orzeczenia (w tym miejscu, niejako na marginesie, trzeba zauważyć, iż pisemne uzasadnienie kwestionowanego środkiem odwoławczym przez wnioskodawczynię wyroku Sądu pierwszej instancji czyni zadość wymaganiom przewidzianym dla tego rodzaju dokumentu procesowego określonym w art. 328 § 2 k.p.c., albowiem stanowi ono pełną syntezę wszystkich okoliczności – tak faktycznych jak i o charakterze jurydycznym – mających moc przesłanek zaskarżonego orzeczenia i tym samym umożliwia kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia przez Sąd drugiej instancji pod względem merytorycznym). Należy zatem stwierdzić, iż dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów – fakt, iż jest ona odmienna od oceny jednej ze stron postępowania, co nie jest wyjątkiem a regułą w sprawach spornych rozstrzyganych w trybie procesu sądowego, nie pozbawia jej, co oczywiste, waloru rzetelności. Nadto warto wskazać, iż dokonana przez Sąd pierwszej instancji w wyniku swobodnej oceny dowodów selekcja zebranego materiału pod kątem istotności poszczególnych jego elementów nie jest uchybieniem procesowym, a wręcz obowiązkiem Sądu.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Sąd pierwszej instancji nie tylko dokonał prawidłowych i obejmujących całość istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności ustaleń faktycznych, o czym wspomniano wyżej, ale także wysnuł logiczne i przekonująco przedstawione w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku wnioski w zakresie zasadności roszczenia wnioskodawczyni o jednorazowe odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej. W tym zakresie Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swego orzeczenia w sposób szczegółowy i prawidłowy wskazał, jakie okoliczności brał pod uwagę przy rozstrzygnięciu sprawy przez pryzmat przytoczonych przepisów. Tym samym zbędnym staje się w tym miejscu powtarzanie tej samej argumentacji. Wystarczającym jest stwierdzenie, iż Sąd Okręgowy w pełni ją podzielając na nią się powołuje. W konsekwencji przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia twierdzenia i oceny przyjmuje za własne (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2005 roku sygn. akt III CK 622/04 LEX 180853, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2005 roku sygn. akt IV CK 523/04 LEX 177281).

Niemniej trzeba zauważyć, iż na podstawie prawidłowej rekonstrukcji stanu faktycznego Sąd Rejonowy wyciągnął błędne wnioski o charakterze jurysdykcyjnym w zakresie rozstrzygnięcia o wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej.

Przede wszystkim należy podkreślić, iż Sąd I instancji słusznie przy ustalaniu wysokości jednorazowego odszkodowania miał na uwadze przepis § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2007 roku w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej i zasiłku chorobowego (Dz. U. 2007 rok, Nr 98 poz. 652). Błędnie jednak uznał, że na dzień 18 maja 2012 roku, tj. dzień wydania decyzji, przedmiotowe rozporządzenie przewiduje kwotę 470 złotych za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Przedmiotowy przelicznik do wyliczenia wysokości odszkodowania z tytułu choroby zawodowej za każdy procent uszczerbku na zdrowiu obowiązywał do dnia 8 września 2011 roku. Zmianą dokonaną rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2011 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. z dnia 25 sierpnia 2011 r. nr 175 poz. 1043), podwyższono w/w przelicznik z kwoty 470 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu do kwoty 550 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu. Przedmiotowy przelicznik do wyliczenia wysokości odszkodowania z tytułu

choroby zawodowej za każdy procent uszczerbku na zdrowiu obowiązywał do dnia 26 lipca 2012 roku. Zmianą dokonaną rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 lipca 2012 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. z 2012 roku poz. 804), podwyższono w/w przelicznik z kwoty 550 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu do kwoty 650 złotych za każdy procent uszczerbku na zdrowiu. A zatem w dniu 18 maja 2012 roku w sposób nie budzący wątpliwości obowiązywał przelicznik w kwocie 550 złotych.

W tym miejscu trzeba nadto podnieść, iż Sąd I instancji słusznie wskazał, że przy ustalaniu wartości odszkodowania należy stosować zasady obowiązujące w dniu wydania zaskarżonej decyzji, a nie np. w dniu orzekania w sprawie przez sądy. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd bowiem ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy w chwili jej wydania (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 25/07). Postępowanie sądowe ma charakter kontrolny, służy badaniu prawidłowości decyzji organu rentowego i nie może polegać na zastępowaniu tego organu w wydawaniu decyzji ustalających świadczenie z ubezpieczeń społecznych. Z tego powodu sąd ubezpieczeń społecznych co do zasady nie może we własnym zakresie ustalać prawa do świadczenia. Co prawda przepis art. 316 § 1 kpc stanowi, że po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, jednak stosowanie tej ogólnej reguły procesowej ulega dezaktualizacji odnośnie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, rozpoznawanych w postępowaniu odrębnym, objętym art. 477⁸ kpc - 477¹⁶ kpc. Przedmiotowe stanowisko opiera się na odrębności tego postępowania, która wyraża się tym, że postępowanie sądowe jest kontynuacją postępowania administracyjnego i rola sądu sprowadza się do kontroli prawidłowości decyzji kończącej to postępowanie. W istocie bowiem pozytywne rozstrzygnięcie w decyzji o prawie do określonego świadczenia stanowi potwierdzenie spełnienia wszystkich przesłanek tego prawa, a więc wystąpić one muszą w dacie wydania decyzji. Skoro postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wszczynają się poprzez wniesienie odwołania od negatywnej decyzji organu rentowego, to postępowanie to ma na celu zweryfikowanie stanowiska tego organu wyrażonego w decyzji, a więc ze swej istoty weryfikacja ta nie powinna uwzględniać stanu istniejącego w dacie późniejszej niż data jej wydania (vide uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 25/07).

Mając na uwadze powyższe należało przy ustalaniu wysokości jednorazowego odszkodowania uwzględnić przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 maja 2007 roku w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej i zasiłku chorobowego (Dz. U. 2007 rok, Nr 98 poz. 652) obowiązujące w dniu wydania zaskarżonej decyzji, tj. przewidujące kwotę 550 złotych za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Dopiero w dniu 27 lipca 2012 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 5 lipca 2012 roku zmieniające rozporządzenie MRiRW z 16 maja 2007 r. w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego. Od wskazanej daty jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, spowodowanego wypadkiem przy pracy rolniczej lub rolniczą chorobą zawodową, zostało podwyższone do kwoty 650 złotych za każdy procent tego uszczerbku.

W konsekwencji Sąd Okręgowy rozstrzygnął jak w pkt 1 uzasadnianego wyroku, na mocy art. 386 § 1 kpc, albowiem orzeczona 15% wartość uszczerbku na zdrowiu Z. M. uzasadnia przyznanie ubezpieczonej jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej w łącznej kwocie 8.250,00 złotych. Z uwagi na fakt, iż Sąd przyjął przelicznik z daty wydania zaskarżonej decyzji, to kwotę odszkodowania zasądzono wraz z odsetkami ustawowymi od daty wydania zaskarżonej decyzji do dnia zapłaty, co rekompensuje wnioskodawczyni okres oczekiwania na wypłatę odszkodowania.

Apelację w pozostałym zakresie uznano za bezzasadną. Sąd Okręgowy we Włocławku, nie podzielając stanowiska wnioskodawczyni zawartego w wywiedzionym środku odwoławczym jakoby należało przyznać Z. M. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej w kwocie 9.750 złotych, tj. przy zastosowaniu przelicznika obowiązującego w dacie orzekania przez Sąd, na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w pkt 2 sentencji uzasadnianego wyroku.

O kosztach postępowania za drugą instancję Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o zasadę kosztów celowych i odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 kpc in fine w zw. z art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 kpc, mając nadto na uwadze złożony w trybie art. 109 § 1 kpc wniosek fachowego pełnomocnika wnioskodawczynie, a także na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity z dnia 25 lutego 2013 roku, Dz.U. z 2013, poz. 490) w zw. z § 11 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia i w konsekwencji zasądził od strony „przegrywającej” postępowanie w sprawie, w tym także odwoławcze, tj. Prezesa Kasy Społecznego Ubezpieczenia Rolniczego (jego uznano za stronę przegrywającą sprawę albowiem tak odwołanie jak i apelację w znacznym zakresie uwzględniono), na rzecz strony „wygrywającej” postępowanie w sprawie, w tym także odwoławcze, tj. wnioskodawczynie, kwotę 90 złotych. Rozstrzygając w omawianym zakresie uwzględniono koszty wynagrodzenia fachowego pełnomocnika w kwocie 60 złotych i w tym kontekście niezbędny nakład pracy pełnomocnika, czynności podjęte przez niego w sprawie, charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia oraz koszt opłaty stałej od apelacji wynoszącej 30 złotych której wysokość wynika *expressis verbis* z jednoznacznego brzmienia art. 35 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (tekst jednolity z dnia 27 kwietnia 2010 roku, Dz.U. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.).